

Стручен труд
UDC 39(497.7)

**МАКЕДОНСКОТО СПЕЦИЈАЛНО
ИЗДАНИЕ НА СПИСАНИЕТО
„НАРОДНОТО ТВОРЕШТВО И ЕТНОГРАФИЈАТА“**
(*Народна творчѝсть та етнографѝя*. Спецвипуск: Македонска
фолклористика. №3. Киѝв, 2009)

На 28 мај 2010 година во Институтот за науката за уметност, фолклор и етнологија „М. Т. Рилскиј“ на НАН на Украина, во Киев, се одржа презентација на специјализираното издание на списанието „Народното творештво и етнографијата“ (главен редактор Г.А. Скрипник), посветено на македонската фолклористика (Бр. 3, 2009). Како научни координатори на изданието настапија: О. О. Микитенко, Л. О. Ковтун (Украина); Бл. Ристовски, Л. Стојановиќ (Р. Македонија). Овој број на списанието ја продолжува серијата изданија посветени на науката за етнологија и за фолклор на другите земји, меѓу кои, на Франција, на Полска, на Унгарија, на Бугарија, на Израел, на Јапонија, на Русија и на Белорусија, и за прв пат ја запознава украинската научна јавност со фолклористиката и етнологијата на Република Македонија. Овој број е резултат од научната соработка меѓу Институтот за науката за уметност, фолклор и етнологија „М. Т. Рилскиј“ на НАН на Украина и МАНУ, како и, со Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ (Скопје), потврдувајќи ја, според зборовите на академикот Блаже Ристовски искажани во статијата „По повод излегување на македонскиот број“, полувековната историја на соработка меѓу украинските и македонските слависти, фолклористи и етнографи.

Списанието нè запознава со насоките на современата македонска етнологија, акцентирајќи го вниманието на актуелноста од изучувањата на македонскиот национален идентитет и откривајќи ги новите перспективни аспекти на научната соработка во областа на етнологијата и на етнографијата. Меѓу авторите на списанието се научниците од Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ (Скопје), од Институтот за старословенска култура (Прилеп), од Институтот за македонска литература и од Институтот за историја на уметност и археологија (двата при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје). Широкиот спектар на научните интереси на македонските колеги е прикажан во соодветните рубрики на изданието: „Македонската

народна традиција – проблемот на идентитетот“, „Календарска и семејна обредност“, „Митологијата и народната култура“, „Фолклорот и сегашноста“. Авторите го концентрираат вниманието на актуелноста на изучувањето на македонскиот национален идентитет – на ниво на јазик и на народна култура (Бл. Ристовски „Сто години *За македонските работи*“), на меѓуетничките односи (З. Малинов „Македонските шопи – граници, идентитет, перспективи“), на фолклорниот текст (С. Пиличкова „Формули во народни приказни“; Б. Величковски „За некои македонски и балкански пословици и поговорки“). Други статии ги откриваат традиционалните форми на однесување и народните претстави (Т. Вражиновски „Гостопримство – традиционални форми на однесување во минатото и сегашноста“; В. Петреска „Категориите *чесност/нечесност* во свадбениот обреден комплекс: на примери на македонската свадбена обредност“); ги даваат толкувањата на одделните фолклорни сижера и мотиви и го анализираат симболичното значење на одредени обредни дејствија и реалности. Дел од статиите го иницираат прашањето на улогата и на местото на фолклорот во современата култура, обележана со интеграциските фактори (И. Велев „Фолклор и фолклористика – традиција или современост“; М. Китевски „Драматичките елементи во фолклорот – традиција и актуелност“; К. Петровска-Кузманова „Фолклорот во современата македонска драматургија“); дел се свртуваат кон новите, постмодерните методи на анализа на фолклорниот текст (Л. Стојановиќ „Какви верувања се поставени во основата на баладата за вградената невеста: кон историчноста на толкувањето“). Интересно е истражувањето на детските игри од дијахронски аспект (С. Зогавич „Ознаки на некои детски игри од Македонија и нивната сочуваност од минатото до денес“), особеностите на народното пеење (Р. Величковска „Лазарското пеење како дел од живата пеачка обредна традиција во Македонија“) и кореографијата (Н. Чаусидис „Тапанот и ‘тешкото оро’ – анализи на митско-симболичкото и обредното значење“), традиционалните женски украси (Ј. Ристовска-Пиличкова „Македонските традиционални женски украси за глава – функција и значење“) и сл. Оригинаалните и темелните статии им даваат на читателите претстава за етничката разноразност и сјајноста на палетата на традиционалната култура на Република Македонија, за нејзиното органско вклучување во современата култура, што општо го одредува ентитетот на националната традиција и ја воведува неа во широкиот европски контекст.

Во презентацијата зедоа учество: академик од МАНУ, главниот редактор на Македонската енциклопедија, Бл. Ристовски; вонреден и

ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Украина, господинот А. Спасеновски; советникот на Амбасадата на Република Македонија во Украина, госпоѓата А. Рушкова-Кршевинац; амбасадорот за особена доверба на МНР на Украина, В. А. Москаленко; советникот на МНР на Украина, М. О. Јармољук; првиот замаек на главниот научен секретар на НАН на Украина, д. г.-м. н. В. О. Емелјанов; главниот научен соработник на Институтот за славистика на РАН, д. филол. н., проф., акад. на Државната академија за словенска култура, Ј. А. Лабинцев (Москва); виш постар научен соработник на Институтот за славистика на РАН, канд. филол. н., доцент Л. Л. Шчавинска (Москва); раководителот на Катедрата за словенска филологија на Институтот за филологија на Киевскиот национален универзитет „Тарас Шевченко“, канд. филол. н., проф. О. Л. Паламарчук; доцент на Институтот за филологија на Киевскиот национален универзитет „Тарас Шевченко“ д. филол. н. Д. Ајдачиќ (Србија); раководителот на Катедрата за историја на украинскиот јазик при Институтот за филологија на Киевскиот национален универзитет „Тарас Шевченко“, д. филол. н., проф. Л. И. Шевченко; раководителот на културно-просветителскиот центар на Националната библиотека на Украина „В. И. Вернадскиј“, научниот секретар на Украинскиот комитет на славистите, канд. филол. н. Н. Г. Солонска; виш пост. науч. сораб. од Институтот за науката за јазикот „О. О. Потебни на НАН на Украина, научниот секретар на Украинскиот комитет на слависти, канд. филол. н. Л. И. Даниленко; раководителот на Катедрата за полонистика на Институтот за филологија на Киевскиот национален универзитет „Тарас Шевченко“, претседателот на Меѓународната школа на украинисти, д. филол. н., проф. Р. С. Радишевскиј.

Отворајќи ја презентацијата, директорот на Институтот, академик на НАН на Украина, Г. А. Скрипник, го подвлече значењето на соработката меѓу украинските и македонските научници во контекст на современите глобализациски предизвици. Таквата соработка, којашто веќе има длабока традиција, истакна Г. А. Скрипник, ќе го помогне меѓусебното збогатување на украинската и на македонската етнологија и етнографија.

Вонредниот и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Украина, господинот Аце Спасеновски срдечно го поздравил Институтот за науката за уметност, фолклор и етнологија „М. Т. Рилскиј“ при НАН на Украина и авторскиот колектив на македонскиот број на списанието „Народно творештво и етнографија“ и изрази надеж за понатамошен развој на плодната соработка на украинските и на македонските колеги, уверувајќи ги во поддршката на таквата

соработка од страна на Амбасадата на Република Македонија во Украина.

Присутните со длабоко внимание го ислушаа настапот на академикот на МАНУ, Блаже Ристовски, кој ги прикажа современите научни врски на Украина и Република Македонија, меѓу другото и во областа на хуманитарните науки, во контекст на општествено-политичката соработка на нашите држави, при тоа нагласувајќи ја воено-политичката поддршка, која Украина и ја пружи на Македонија во 1999 год. Тој, исто така, го подвлече значењето на научната соработка, што се случува во рамките на одржувањето на Деновите на науката на Украина во Р Македонија и на Р Македонија во Украина, уверувајќи дека македонската страна и тој лично, како претседател на Македонскиот комитет за македонско-украинска соработка, и понатаму ќе им посветува внимание на нашите научни врски. По тој повод, на Институтот, Бл. Ристовски му го врачи двотомното издание на Македонската енциклопедија, чиј главен редактор е тој, а исто така, и своите најнови дела, посветени на сработеното во областа на македонистиката од П. Драганов и од Н. Вапцаров.

Амбасадорот за особена доверба на МНР на Украина, В. А. Москаленко, честитајќи му на Институтот за издавањето на специјалното издание, се задржа на континуитетот на историската, на државната и на културната соработка на нашите народи од времето на Киевската Рус и на Охридската архиепископија, а исто така, и на перспективите и на можностите кои независните држави Украина и Р Македонија ги имаат сега. Тој, исто така, им зборуваше на присутните за важните општествено-политички и општествено-културни активности што се случија во последно време, а и треба да се случат наскоро во нашите земји (подигање на споменикот на Тарас Шевченко во Скопје и на св. Климент Охридски во Киев).

Во презентација зедоа учество и настапија и другите учесници на собирот, кои ја искажаа својата благодарност за подароците од директорот на Институтот, Г. А. Скрипник, македонското специјално издание на списанието „Народното творештво и етнографијата“, изданијата и компакт-дискови на Институтот.

Презентацијата беше емитувана на еден од информативните украински телевизиски канали и беше прикачена на Интернет-страницата на ИУФЕ „М. Т. Рилскиј“ на НАН на Украина.

Оксана Микитенко

Од украински јазик превела: Вера Чорниј-Мешкова